

**DA SE SPORAZUM O SOGLASJU V TRSTU NE IZVAJA
NOSI KRIVDO DEMOKRŠČANSKI OBČINSKI ODBOR**

Tem begadem je treba do-
dati besede, ki jih je prav v
tej dvorani izrekel predsed-
nik republike Gronchi ob pri-
liki svojega obiska v našem
mestu in ki jih navajam: «Vi
imate veliko odgovornost, od-
govornost za prihodnost Italije,
bi, nalaga zgodovina s svojim
razvojem in zemljepisni polo-
žaj, ki se ne da spremeniti.
Prst kot obsejno mesto ima
veliko nujne duhovne in po-
litimske obrambe, ki jo mora
tudi svojo poslanstva, zbliža-
nje in po možnosti tudi zlitja
v pravico ravnosti vseh
težen in tradicij različnih
civilizacij.» In je nadaljeval:
«... nekdanji nacionalizem
je bil naša največja napaka,
zavest človečanske in kultur-
ne solidarnosti, ampak so jih
zrušili. So sami interesi, ki
terjajo razumevanje in sote-
vanje, torej solidarnost».

Vladni generali komu-
nisti so ob svojem obisku
funkcij v svoji poslanici me-
ščanom izrazil vročo željo po

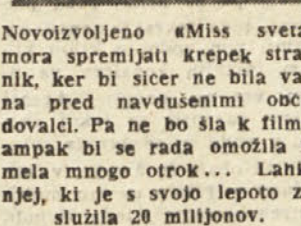
te. Jasnjo je, da se ti cilji ne morejo doseliti, če se zanikajo pravice narodnostne in jezikovne pravice večine enega delu prebivalcev. Dovolite mi, da se sklicujem na tiste, ki niso nikoli zaskrbovali, da bi podpirali kakšno demokracijo, ali točneje, na tiste zakonski moč, ki se tiče slovenskega šolstva. Nekateri delodolobci tega zakona so popolnoma nesprejemljivi, ker se vlogovateljem tega zakona očita, da bi obveznost katoliškega poučevanja podvrženi italijanski starši, in sicer kar se tiče načina zaračuna vpis otrok v osnovne šole. V tem bi bile rešile, da se vsa ta govornica ne tiče. Toda to ni vse, kar se tiče tega zakona. Če priložite občino v tisti tista, in litinska sila v upravi, ki močno ne odloča o usodi same države. Zato tudi gleda tega zakona, da odgovornost vsa stranke nekega. Rekel bi celo, da se vsa odgovornost, da se to ne priloži, in to zaradi tega, kar poznate in te krajnje razmere, in te

ciznih velikih napravki j
je kdaj koli človek doslej j
delal. To je veljanskis radi
teleskop, ki je postavljen j
Jordrell-Banku, nekoliko ju
no od angleškega industrijske
ga mesta Manchester, Ta v
likanska naprava je bila o
tem obisku skoroda dokor
čana, tako da danes verjetn
že deluje, pa čeprav vodstv
je tem zaenkrat še govor
Vsakekar pa bo ta radiotele
skop že v tem letu globok
posegal v vseirnarska prostra
stva in prisluškoval slabotni
zvokom radijskih signalov, I
nam prihajajo iz vseirnars
Veljanskisa, več tisoč ton te
ka naprava stoji na dveh m
godičnih jeklenih stebrih. Glav
ni del teleskopa ima parab
lično obliko, konkavne reflekt
tor s premerom 75 m. Refle
ktor je obložen s poliranim
jekleno ploščo in je težak 75

Ve svoje radnike radioteleskop pa vse ta velikanski radioteleskop pa se hkrati obrača tudi drugo mesto, ker sta že omenjeni 60 m visoki stebrički, na katerih je radioteleskop, opremljeni na posebni tehniki konstrukcij, ki jo nosijo težkih tovarnikov in se vrtijo na okroglem železnem krogu. Vse to bo omogočilo, da radioteleskop usmeri svoj možan reflektor v katerokoli točko nebesnega svoda.

Teleskop je hkrati eden izmed najnovejših in najbolj sodobnih teleskopov, ki jih je do sedaj zgradilo človeštvo. Njegovo gradnjo so s posebnim zanimanjem spremljali tudi astronomi sveta. Zanimajo ga dr. Alfred Lovell, ki je profesor radioastronomije na vseučilišču v Manchesteru, in dr. Gerard P. Kuiper, ki je profesor astronomije na Univerzi v Berkeleyju. Zgradil pa ga je Henry Chiles, ki je ameriški inženir. Njegovi stroški te velikana so priložnostno bili precej izdatni, saj je radioteleskop stal na 2 milijona dolarjev. Sredstva

pomoči k rešitvi te uganke
 rešitev tihatajnostnih zvez
 je bil odkrit pred dvema
 toma na znanem astronom-
 skem observatoriju Mount-
 leomar. S tamkajšnjim velik-
 skim optičnim teleskopom
 bilo namreč odkrito, da
 svoji sili drugi največji
 dio-signalji iz vseмира pri-
 majo iz smeri dveh daljnj-
 ev, ki sta se verjetno
 Ed, v oddaljenosti kakih
 milijonov svetlobnih let
 Zemlje. Astronomi s radio-
 leskopa v Jodrell Banku
 Angliji bodo skušali dokaz-
 ati, da so tudi šibkeje
 zvezdes dejansko meglice.

.....

Redčenje drevesne krone je potrebno zato, da pride svetloba povsod

NA SVETU

prodrl zvezd»

lnili, nova
pogledati
rju v ZDA

bo končno čez čas začel kro-
žiti okrog Zemlje umetni sa-
telit, bo ta teleskop lahko
beleži tudi signale, ki se bo-
du odbijali od njegove majh-
ne površine. Sprejemanje ra-
dijskih signalov z Venero bo
kakih 10 milijonov krat težje,
toda direktor radioteleskopa
Lowell meni, da mu bo tudi
uspelo.

Biljah varietetni vrst, Oboje so uredili zato, da bi s poskusi ugotovili, katera sorta sadnega drevoja te ali one vrste je najbolj primerna za naše kraje. Katera zemljah vsaki sorti prija, kako prenaša podnebje in kako je odporna proti škodljivcem. Prav tako opazujejo v plemenem vinogradu, kjer bodo letos imeli že prvi pridelek.

V Biljah pa poskušajo na vrtni, kako uspevajo razne vrste krompirja, žita, fižola, pšene, trave, ajde in še mnogo drugih. In vsake kulture je tam več sort. Tako je na pr. samo pšenice posejane več kot sto sort.

Dosedanji uspehi so dobri in si od svojega dela strokovnjaki dosti obetajo. Ni pa še mogoče reči dokončne sodbe o tem, ker zahteva to delo daljšo dobo. Saj se šele po več letih skrbnega dela pokažejo uspehi! Vsekakor pa se vidi, da je prav zastavljeno, in da je glavni namen tega prizadevanja, da bi pomagali domačemu kmetijstvu in da bi nadomestili vrzel iz let, ko se takratni obzvalniki niso za kmetijski razvoj v teh krajih pravičnim.

je prečeo, ali niko je 10 odstoških obolelih praćeval. Bolezen pa sedaj je precej pojava.

Oboleli so v prvi vrsti ti-
tišćanski, ki niso bili cep-
ljeni. Na žalost se je najdeno
tako kmalu, da mi mislijo, da
cepljenje ni potrebno, in da
praćići, ki njih cepijo, niso ve-
ć takšni kot oni, ki niso cep-
ljeni. Da se ne razvijalo do-
bro, da se ne redijo, da no-
ćejo jesti itd. itd.

Morda pa njih bo ta nesre-
ća je izmordila.

— 63 —

Tablete za većjo prirejo

Menda bude prav za prav
iznašli kake tablete. Za već-
jo plodnost in za preprečje
porodov, za boljši tek in za
to, da se odvadimo kajenja,
za pomirjenje živcev in za po-
većanje delovne sposobnosti.

Te dni pa smo brali, da so
v Angliji napravili poskuse
da bi pospešili prirejo pri go-
većji živini. Junčkom so vcep-
ili ženski hormone, ki jih
sedaj že izdelujejo v tovar-
nah. Živali, ki so dobile te
hormone, so začele naglo ras-
ti, ker so vso zaužito krmu
izrabile. Pravilo pa da men-

Velikanski radioteleskop bo prodr tudi do «misterioznih radio-zvezd»

Radioastronomija je nova veda, ki so jo Angleži močno izpopolnili, nova naprava, ki stane 2 milijona dolarjev, pa jim bo omogočila pogledati tudi tja, kamor ne seže »oko« velikega teleskopa na Mount Palomarju v ZDA

lov, ki pa redkokdaj pridje v stik s kakršnkoli objektivom – zvezdo, ki je za naših teleskopov nevidna. Znanstveniki jo smatrajo, gre za optično nevidno zvezdo. Podatek, ki bi mogel pomoči k rešitvi te uganke rešitvi teh tajnostnih zvezd je bil odkrit pred dvema letoma na znanem astronomskem observatoriju Mount Lomar. S tamkajšnjim velikim optičnim teleskopom so bili namreč odkrito, da svoji sliki drugi največji telesko-signalni iz vseмира pri- majajo iz smeri dveh daljnih meglice, ki sta se verjetno bili v oddaljenosti kakih milijonov svetlobnih let od Zemlje. Astronomi z radijskimi teleskopi v Jodrell Banku Angliji bodo skušali dokazati, da so tudi šibkeje zvezde zvezdes dejansko meglice.

bo končno čez čas začel
žiti okrog Zemlje umetni
teli, bo ta teleskop lo-
beležil tudi signale, ki se
do odbijali od njegove na-
ne površine. Sprejemanje
dijskih signalov z Vener-
kakih 10 milijonov krat to-
toda direktor radioteles-
Lowell meni, da mu bo
to uspelo.

Seveda je še vrsta zar-
vini vprašanj, ki jih od
Sonce, kakor tudi ooh, k
oddajajo meteori in nev-
do katerih prihaja nar-
tru, toda britanski astr-
pričujejo še večja od nj-
ka, ki jih bo omogočil nj-
velikanski radioteleskop.
struktur Husband pravi
de tega: «S to napravo
se približati Rimski cest-
ko, da bi nanjo lahko
čali kamen.»

FESTIVAL V MOSKVI

Italijanski književniki so razpravljali z ruskimi

Lahko že rečemo, da je prvi teden VI. mednarodnega mladinskega festivala v Moskvi že mimo. Nemogoče bi bilo kakor koli samo navesti vse prireditve, ki so bile v tem tednu, saj vemo, da je v Moskvi te dni 30 tisoč mladih ljudi samo iz inozemstva, in to iz 130 dežel sveta. K tem tisočim pa moramo pršteti še tisoče in tisoče domačih sovjetskih mladih ljudi, ki skušajo v plemeniti

težnji pokazati prijateljski i
tuzine, da se tuđi pri njih
razvoja kultura, sport i osu-
ka druga zorst dejavnosti, ki
plemeniti duha in krepiti le-
Moskva sama pa je v teh-
dneje zadobila posebno lice.
Ko se je na otvorenih
priljubljenom pomikala po moskov-
povrka domače in tuje mladi-
ni, so bili moskovski plo-
niki in trgi polni kot se ni-
stavjajo s računa, da je to
povorko gledalci okoli dva
milijuna ljudi. Kako tuji ne-
saj so se na tem festivalu
zbralo zares vse mladine kot
kdaj koli prej na podobnih
festivalih v svetu. Poleg tega
je ta tako heterogena množica
vseh ras in plemen, ki je
strnjena v eni sami misli
in težnji – po miru, tako
velik dogodek, da jih podob-
nimamo priložnosti tako
pogosto videti.

Sicer je vatikansko glasilo "Osservatore Romano" v eni svojih zadnjih števil hotelo prikazati festival kot priridevje v izključno komunistične propagandne namene in nekako opozorilo svet, da je to priridevje, kateri Vatikan ne more dati svojega blagoslova. Toda kdo ve, kaj mislijo o tem številni katoliki iz vsega sveta, ki so prihili na festival, kaj mislijo sami rimski katoliki mladeniči, ki jih tudi ni malo te dni v Moskvi.

Kot smo že rekli, je festival vseh valskih prireditelj, ki jih ne bomo natevali, pač bomo spregovorili nekaj let o stikih, ki jih je doslej imela italijanska delegacija, v katero spada tudi 25 Tržačanov, ki so prav tako odšli v Moskvo na festival.

Italijanska delegacija šteje okoli 2000 oseb. Sestavljajo jo razen športnikov tudi številne strokovne delegacije, kot na primer študenti gospodarstva.

skin bed, nobinarji, pravniki, pisatelji in drugi. Delegacija jezeze italijanskih novinarjev, ki jo predstavljajo Riccardo Lanfranchi, Leonardo Paloscio in Adriano Falvo, imela daljši sestanek z našimi nikom sovjetske agencije Tass, s katerim se je dogovorjajala. Nato je delegacija na odpravi v Leningrad na odhod mesta in se bivala v Moskvo za svedenjaključe festivala. Med takistike v okviru festivalnega programa moramo vtiati tudi sestanke italijanskih pisateljev a predstavniki sovjetskega združenja književnikov. Sestanek je bil na sedelu sovjetskega združenja in s njem je bilo govora o nagradah, ki jih je strokovnih problemih. Dejansko je bilo to bolj podobno prijetnemu razgovoru o vseh tistih vprašanjih, ki se nanašajo na književni

sko in kulturno dejavnost n
sploh v Sovjetski zvezi in
taliji ter tudi drugod v sve
Temu prijateljskemu sest
ko so z italijanske strani
sostopali Pier Paolo Pas
lini, Federico Zardi, Gian
ro Ferrata, Mario La Gav
ter še slavista Strada in
Bazzarelli. S sovjetske str
ni pa so bili pesnika Dolm
toevski in Martinov ter pis
telji Tendrakov, Nilin in
Smirnov. Tem evradnim
predstavnikom pa je treb
pristeti še številne drug

predstavnik kulturnega živiljenja. Posebno živa je bila med njimi diskusija o kulturni ustvarjalnosti v pogojih socialistične družbene ureditve in v meščanski družbi te o perspektivah, ki jih nakazujejo mlade sile v svetu, seveda na področju umetnosti in književnosti.

V zvezi z moskovskim mednarodnim festivalom je vse, kakor vredno omeniti tudi se, stanek ki so ga imeli v Ta

korskim, 60 km od Moskve predstavnici italijanske katoličke mladine s predstavnicima drugih kršćanskih veroispovijesti iz raznih država. Sastanak je bio u samostanu sv. Simeona, kjer je tuje delegacije sprejel tudi metropolit Nikolaj, ki je se 300 tujim mladim ničem zahvalil, da so prišli tako daleč, da bi se srečali s svojimi ruskimi družini. Skupine katolikov so nato obiskale tudi veliki samostan iz semeniške Zagorah, kjer so solajzo ruski pravoslavni duhovniki. Gosti so bili celo na kosilu v samostanu in se bavovali s semenišniki, s katerimi so kar kmalu prešli v prijetne razgovore.

Med temi italijanskimi gosti so bili tudi direktor inšpekcije katoliškega dnevnika »Popolo del Piazzi« uređnik

mlatinskega dnovnika »L'Espresso«
liha dr. Damiani in drugi.
Pesebna skupina italijanskih
visokošolcev, ki študirajo go-
spodarske vede, pa je sodelo-
vala pri seminarju, ki je bil
pravi tako v programu mla-
dinskega festivala in se v pri-
stojnosti Moskve upečutili.
Tu je bilo doslej mnogo go-
vorov tudi o razčiščenju so-
cialističnih vprašanj, o čem-
ur se v zadnjem času go-
vorijo povsod, največ seveda
socialističnih državah.

Nov fotomaterial
le za znanstvenike

Dandanes je fotografska plošča izredno dragocen pripomoček pri jedrnih raziskavah. Z njjo se lahko zaopazijo mnoge redke pojave, kar jih ne bi mogli ugotoviti z Wilsonovo kamero. Fotografska plošča je predvsem dobrodošla znanstvenikom, ki preučujejo kozmične žarke. Z njo ugotavljamo tudi take delce, ki imajo izredno kratko življenjsko dobo.

Ce nam je ta izredna občutljivost v večini primerov dobrodošla, je pa zelo nezaželeno takrat, kadar se zaradi zaobezitve ulovljenih žarkov, Torjeji bi morali tehniki in znanstveniki tudi razpolagati s takim fotografskim materialom, ki ne bi belceli niti ultravijoličastih niti kozmičnih žarkov.

Kakor se zdi, smo tudi v tem področju na dobri poti. V znanstvenih laboratorijih ameriške vojske v Fort Mon-

mouth (New Jersey) so nam reč izumili novo fotografsko tehniko, s katero preprečimo ultravioletnim žarkom, da bi napravili sliko.

Svetločutni material je na poseben način pripravljena svetlna snov iz vinilne skupine. Po osvetlitvi ploščo iz svetelne snovi ugrejemo. Pri tem se ta s svojo svetlo fotografirano materialu strdi in — razvije.

S prvimi poskusi so zaznali svetleni ameriškega vojskega laboratorija ugotovili, da je ta novi fotografski material povsem neobčutljiv za gama žarke. Seveda je pa treba sedaj pojasniti, kako so fotografske plošče iz plastike obnašajo napram vsem žarkom, ki jih izzevarajo radioaktivne snovi. Znakrat tudi ne vemo, če lahko dal čas pustimo osvetljeno ploščo iz plastike nerazvito.

Inž. P. M.

NOVE KNJIGE

je osma knjiga
jevega zbornika

ma knjiga Stritarjevega zbranskega dela pa prinaša Stritarjevo mladinsko slovostvo. V zadnji, deveti knjigi, pa bo objavljena Stritarjeva korespondenca.

Osmo knjiga vsebuje mladinske spise, ki zaključujejo Stritarjevo mladinsko slovostvo. Vsevanje in pesnjenje. Vendar pa je Stritar že od začetka svojega literarnega dela ukvarjal z mladinskim slovom, posebno pa od leta 1876, ko je sklenil spremeniti svoj literarni program. Takrat se je kot urednik Zvona odločil, da svojo literarno revijo epostavi iz umetniških višav v širše slovensko občestvo, predvsem v družino, ter je zato začel v njem priobčevati tudi mladinske spise. Vendar so bili nagibi njegovih mladinskih spisov predvsem literarni in splošno vzgojni, kar je sčasoma tudi pozna, a ne odmaknjenost od jedrnatnega življenja. Najboljvir vir so bili Stritarju spomini na domače kraje, na mladost in splošno na kmečko življenje, Morda najboljše med njimi pa pesmice iz živalskega sveta, kjer je znal Stritar kot pesnik zadeti bistvo basni.

Stritar je poleg mladinskih spisov in pesmi po revijah in časnikih objavil tri knjige z deli za mladino. Te so knjižice »Pod lipi in knjižice »Jagode in v zimski snežini. To njegovo delo prinaša tudi osma knjiga Stritarjevega zbranskega dela. Toda najpomembnejša stvar, ki jo vsebuje Stritarjevega dela večina, je to, da le to literarno-slovesniški roman Knjiga mo-

prinaša celotno Stritarjevo mladinsko delo, ki pa za duševno in fizično močnejše slovenske mladiše kaže večinoma ni več sprejemljivo. S tem pa pomore nove knjige Stritarjevega zbranskega dela ni nič manjši, saj nam dopolnjuje celotno literarno podoba Stritarjevega literarnega snovanja. Sicer pa se pomena izdaje zbranskega dela zavedajo tudi naši bralci. Čeprav pa založba sama pričakuvala, da bo zanimanje za Stritarjevo zbrano delo manjše, pa je izdaja vendar ušla v velike pozornosti od strani javnosti.

Sl. R. u.

Prejeli smo

Dr. Mirko Černič, SLOVENSKI ZDRAVSTVENI BESEDILOVNI KROG, ZALOŽBA NJAK, Založila Državna založba Slovenije. Ljubljana 1957.

LA CORRESPONDANCE FRANCAISE dans la commission internationale. Présentation par Redivoj F. Mikuš. Založila Državna založba Slovenije. Ljubljana 1957.

Josip Stritar, ZBRANO DELO. Osma knjiga. Pod polje. J. gode. Zimske večeri. Uredil in s opombami opremil Fran Koblar. Državna založba Slovenije. Ljubljana 1957.

Franc Vardjan, VRTNA STVO. II. del. Zelenjadarstvo. Založila «Kmečka knjiga». Ljubljana 1957.

«KRT» novo vrtnarsko poljedelko rodje. Knjižnica Zveze združnic LRS št. 2. Avtor: inž. Tone Marolt. Založila «Kmečka knjiga» v Ljubljani.

Prejeli smo

Dr. Mirko Černič, SLOVENSKI ZDRAVSTVENI BESEDIJAK, Založila Državna založba Slovenije, Ljubljana 1957.

LA CORRESPONDANCE FRANÇAISE, dans la commerce de Radioef F. Mikuš, Založila Državna založba Slovenije, Ljubljana 1957.

Tosip Stritar, ŽBRANO DLOSMAN, Zgod po lipo, J. gode. Zimski večeri. Uredil opombami opremil Franc Kohlar. Državna založba Slovenije. Ljubljana 1957.

Franc Vardjan, VRTNARSTVO, Ilc del. Zelenjadarska Založila «Kmečka knjiga», Ljubljani. 1957.

«KRT», novo vrtnarsko poljedelsko orodje. Knjižnica Zveze združenj LRS št. Avtor: inž. Tone Marolt. Zložba «Kmečka knjiga» v Ljubljani.

— Vi pravite, da se greste policijskega agenta kar 10
ko za zabavo?
Da, da...
— Veste, jaz pa sem kar pravi razbojnik.

